

THỰC HIỆN TỐT HƠN NỮA CHÍNH SÁCH DÂN TỘC TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

TRƯƠNG TẤN SANG

Nhân kỷ niệm 60 năm Ngày thành lập cơ quan công tác dân tộc, đồng chí TRƯƠNG TẤN SANG, ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ, THƯỜNG TRỰC BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG ĐẢNG đã tới dự và có bài phát biểu quan trọng. Đồng chí đã khẳng định những thành tựu to lớn của công tác dân tộc thời gian qua và lưu ý một số hạn chế cần được quan tâm nhiều hơn nữa để khắc phục trong thời gian tới. Đặc biệt, đồng chí đã nêu lên một số biện pháp trọng tâm để tiếp tục thực hiện thắng lợi chính sách dân tộc của Đảng. Tap chí Cộng sản trân trọng giới thiệu bài phát biểu quan trọng này.

CÔNG tác dân tộc và đoàn kết các dân tộc có vị trí chiến lược trong sự nghiệp cách mạng nước ta, đồng thời là bộ phận quan trọng trong công tác dân vận của Đảng và Nhà nước ta. Trong các thời kỳ cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm chăm lo mọi mặt đời sống vật chất và tinh thần của đồng bào dân tộc thiểu số, động viên mọi người, mọi dân tộc tích cực tham gia đóng góp sức lực và trí tuệ vào sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thắng lợi khai sinh ra nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh thành lập bộ máy tổ chức của Bộ Nội vụ, trong đó có

Nha Dân tộc thiểu số. Việc ra đời Nha Dân tộc thiểu số và phát triển thành Ủy ban Dân tộc ngày nay thể hiện quan điểm đúng đắn của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, đã vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin về vấn đề dân tộc ở Việt Nam trong cách mạng dân tộc, dân chủ nhân dân và trong cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước ta, xây dựng đất nước phù hợp với điều kiện của một quốc gia đa dân tộc.

Quá trình xây dựng và trưởng thành của cơ quan công tác dân tộc luôn gắn liền với sự phát triển của cách mạng và các mốc son lịch sử vẻ vang của đất nước trong các cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân, đế quốc thắng lợi và đặc biệt là trong thời kỳ

đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Ủy ban Dân tộc đã thực hiện tốt chức năng tham mưu cho Trung ương Đảng, Chính phủ ban hành nhiều chủ trương, chính sách về vấn đề dân tộc, quản lý và chỉ đạo thực hiện các chính sách, chương trình, dự án phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an ninh, quốc phòng ở các vùng dân tộc, miền núi.

Những chủ trương, chính sách đó đã tác động tích cực đến sự ổn định và phát triển của vùng dân tộc thiểu số và miền núi, như Quyết định số 135/1998/QĐ-TTg, ngày 31-7-1998, về Chương trình phát triển kinh tế - xã hội ở các xã đặc biệt khó khăn miền núi và vùng sâu, vùng xa; Quyết định số 134/2004/QĐ-TTg, ngày 20-7-2004, về một số chính sách hỗ trợ đất sản xuất, đất ở, nhà ở và nước sinh hoạt cho hộ đồng bào dân tộc thiểu số nghèo, đời sống khó khăn... Gần đây, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành các quyết định về việc quy định nội dung, nhiệm vụ của công tác quản lý nhà nước và phương thức công tác dân tộc giai đoạn 2006 - 2010; phê duyệt đề án đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức xã, phường, thị trấn người dân tộc thiểu số giai đoạn 2006 - 2010...; là điều kiện thuận lợi cho sự phát triển, trưởng thành của cơ quan công tác dân tộc.

Việc tổ chức thực hiện chính sách dân tộc của các bộ, ban, ngành, địa phương có nhiều chuyển biến tích cực và hiệu quả. Công tác quản lý nhà nước về lĩnh vực công tác dân tộc được đổi mới và tăng cường, đã đạt được một số kết quả quan trọng. Năng lực quản lý của cơ quan công tác dân tộc được nâng lên; tổ chức bộ máy cơ quan công tác dân tộc từ trung ương đến địa phương từng bước được củng cố, kiện toàn. Công tác đào tạo, bồi

dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác dân tộc được quan tâm hơn trước.

Với sự nỗ lực cố gắng đó của các cấp ủy đảng, chính quyền, các ngành, các địa phương, của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội các cấp, nên các mặt đời sống kinh tế, xã hội, văn hóa, y tế, giáo dục ở các vùng dân tộc vừa qua đã đạt nhiều thành tựu và có bước chuyển biến rõ rệt.

Về kinh tế - xã hội, do được quan tâm đầu tư nên kết cấu hạ tầng phát triển khá, bước đầu đáp ứng yêu cầu phát triển sản xuất và phục vụ đời sống đồng bào dân tộc. Kinh tế nhiều vùng dân tộc liên tục tăng trưởng khá. Cơ cấu kinh tế tiếp tục chuyển dịch đúng hướng, tăng tỷ trọng công nghiệp, dịch vụ; giảm dần tỷ trọng nông, lâm nghiệp. Các chương trình phát triển kinh tế - xã hội theo các quyết định của Chính phủ được triển khai tích cực đã đem lại những hiệu quả thiết thực; khắc phục được tình trạng đói kinh niên; tỷ lệ hộ nghèo giảm khá nhanh; đời sống vật chất, tinh thần của đồng bào các dân tộc được cải thiện đáng kể; ngày càng xuất hiện nhiều mô hình đồng bào dân tộc thiểu số làm kinh tế giỏi.

Các lĩnh vực giáo dục, y tế, văn hóa đạt được những kết quả quan trọng; trình độ dân trí được nâng lên. Các tỉnh vùng dân tộc và miền núi đều đã hoàn thành phổ cập tiểu học, một số tỉnh hoàn thành phổ cập trung học cơ sở. Hệ thống giáo dục từ mầm non đến trung học tiếp tục được củng cố, phát triển. Cơ sở vật chất và thiết bị y tế dần được tăng cường, công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân ở các vùng dân tộc ngày càng được đầu tư nhiều hơn.

Đời sống tinh thần của đồng bào các dân tộc được nâng lên rõ rệt, các thiết chế văn hóa cơ sở được quan tâm xây dựng. Nhiều thôn, làng, ấp, bản, phum, sóc và gia đình được công nhận là đơn vị văn hóa và gia đình văn hóa. Những truyền thống, bản sắc văn hóa tốt đẹp được giữ gìn và phát triển, các lễ hội văn hóa - thể thao được tổ chức thường xuyên, đã góp phần tạo nên không khí vui tươi, phấn khởi, đoàn kết giữa các dân tộc.

Hệ thống chính trị tiếp tục được tăng cường, an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội vùng dân tộc thiểu số cơ bản ổn định. Các tổ chức đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể các cấp ngày càng được củng cố và đổi mới nội dung, phương thức hoạt động. Đồng bào các dân tộc thiểu số tích cực thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, luôn tăng cường đoàn kết, tích cực đấu tranh chống lại âm mưu của các thế lực thù địch lợi dụng các vấn đề dân tộc, tôn giáo nhằm chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, gây mất ổn định chính trị và trật tự an toàn xã hội, phá hoại cuộc sống yên lành của nhân dân.

Bên cạnh những thành tựu đạt được là cơ bản, công tác dân tộc và vùng dân tộc, miền núi vẫn còn một số tồn tại, hạn chế, cần được quan tâm nhiều hơn để khắc phục trong thời gian tới.

Công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho các cấp, các ngành, đoàn thể, cho cán bộ và nhân dân về vấn đề dân tộc, chính sách dân tộc và công tác dân tộc chưa đầy đủ nên việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện ở một số địa phương, đơn vị kết quả đạt được chưa cao.

Ở nhiều vùng dân tộc, miền núi, cơ sở hạ tầng còn thấp kém, tốc độ phát triển kinh tế

còn chậm, chưa vững chắc, chậm áp dụng các tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp; công nghiệp còn nhỏ bé, hiệu quả và sức cạnh tranh thấp. Chất lượng xóa đói, giảm nghèo chưa vững chắc, tỷ lệ hộ nghèo còn cao so với bình quân cả nước. Không ít công trình đầu tư chất lượng, hiệu quả thấp; thất thoát, lãng phí còn lớn, làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Mức hưởng thụ văn hóa của đồng bào nhìn chung còn thấp. Chất lượng và hiệu quả giáo dục, đào tạo chưa cao. Chính sách đào tạo nguồn cán bộ, nguồn nhân lực là người dân tộc thiểu số có mặt còn bất hợp lý và thực hiện chậm. Việc bảo tồn, khai thác, phát huy văn hóa truyền thống các dân tộc còn có những hạn chế nhất định. Hệ thống y tế còn nhiều bất cập, chưa đáp ứng được nhu cầu chăm sóc sức khỏe cho đồng bào. Các tệ nạn xã hội chưa được ngăn chặn có hiệu quả.

Tình hình an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số vẫn còn tiềm ẩn nhiều nhân tố phức tạp. Ở một số địa phương, tình hình nhân dân di dịch, di cư tự do và hoạt động truyền đạo trái pháp luật vẫn diễn ra. Thời gian gần đây, trên địa bàn nông thôn miền núi đã xảy ra một số vụ tranh chấp, khiếu kiện, mâu thuẫn giữa một số đồng bào dân tộc thiểu số với đồng bào Kinh và một số nông, lâm trường, đã ảnh hưởng không tốt đến tình đoàn kết giữa các dân tộc ở địa phương.

Bộ máy cơ quan công tác dân tộc chưa ổn định về cơ cấu tổ chức, nhất là ở địa phương. Không ít cán bộ làm công tác dân tộc chưa được đào tạo cơ bản về nghiệp vụ công tác dân tộc; chậm có chính sách động viên, khuyến khích cán bộ công tác lâu dài ở vùng dân tộc vốn còn nhiều khó khăn. Công tác

quy hoạch, đào tạo, sử dụng cán bộ là người dân tộc thiểu số chưa được quan tâm đúng mức.

Hệ thống chính trị cơ sở ở một số nơi vẫn còn yếu kém, chưa phát huy được tốt vai trò lãnh đạo. Hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân cơ sở ở một số nơi chưa thực sự sâu sát, chưa gắn với lợi ích thiết thân của đồng bào, vì thế việc thu hút, tập hợp quần chúng còn nhiều hạn chế. Còn không ít thôn, bản, phum, sóc chưa có đảng viên, hoặc chưa có tổ chức đoàn thể nhân dân...

*

* *

Để tiếp tục phát huy truyền thống cách mạng, phát huy những thành tựu của cơ quan công tác dân tộc trong 60 năm qua, chúng ta cần quán triệt sâu sắc các quan điểm của Đảng về công tác dân tộc mà Đại hội X của Đảng đã nêu rõ:

"*Vấn đề dân tộc và đoàn kết các dân tộc* có vị trí chiến lược lâu dài trong sự nghiệp cách mạng nước ta. Các dân tộc trong đại gia đình Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp đỡ nhau cùng tiến bộ; cùng nhau thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, xây dựng và chăm lo đời sống vật chất và tinh thần, xóa đói, giảm nghèo, nâng cao trình độ dân trí, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa, tiếng nói, chữ viết và truyền thống tốt đẹp của các dân tộc. Thực hiện tốt chiến lược phát triển kinh tế - xã hội ở miền núi, vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, vùng căn cứ cách mạng; làm tốt công tác định canh, định cư và xây dựng vùng kinh tế mới. Quy hoạch, phân bổ, sắp xếp lại dân cư, gắn phát triển kinh tế với bảo đảm an ninh, quốc

phòng. củng cố và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số; động viên, phát huy vai trò của những người tiêu biểu trong các dân tộc. Thực hiện chính sách ưu tiên trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, trí thức là người dân tộc thiểu số. Cán bộ công tác ở vùng dân tộc thiểu số và miền núi phải gần gũi, hiểu phong tục tập quán, tiếng nói của đồng bào dân tộc thiểu số, làm tốt công tác dân vận. Chống các biểu hiện kỳ thị, hẹp hòi, chia rẽ dân tộc".⁽¹⁾

Để thực hiện thắng lợi đường lối, chủ trương của Đảng về công tác dân tộc, các cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân các cấp cần thực hiện tốt các nhiệm vụ sau đây:

1 - **Đẩy mạnh công tác tuyên truyền**, giáo dục nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội về vị trí, vai trò, nhiệm vụ của công tác dân tộc trong tình hình mới. Các cấp cần xây dựng kế hoạch tuyên truyền, quán triệt Nghị quyết Đại hội lần thứ X của Đảng trong các tầng lớp nhân dân nói chung và đồng bào dân tộc thiểu số nói riêng, làm cho đồng bào cả nước thấy rõ sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Nhà nước và những thành tựu phát triển của vùng dân tộc, miền núi trong những năm qua, phấn khởi, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước; đồng thời, tích cực đóng góp vào sự phát triển chung của vùng miền núi, dân tộc và đồng bào vùng miền núi, dân tộc tích cực, hăng hái phấn đấu phát triển kinh tế - xã hội, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn.

(1) *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006, tr 121 - 122

2 - Cơ quan dân tộc các cấp chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan làm tốt công tác tham mưu, xây dựng các đề án về chiến lược, quy hoạch, kế hoạch về công tác dân tộc; xác định rõ, toàn diện các mục tiêu, nhiệm vụ chính trị, phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, bảo đảm an ninh, quốc phòng ở các vùng dân tộc. Trước mắt cần tập trung vào việc phát triển kết cấu hạ tầng giao thông, thủy lợi, xóa đói, giảm nghèo, nâng cao dân trí, chăm sóc sức khỏe cho nhân dân, đào tạo nguồn nhân lực, xây dựng Đảng, chính quyền, các đoàn thể trong sạch, vững mạnh.

3 - Vận động đồng bào các dân tộc phát huy nội lực thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, không ngừng nâng cao đời sống. Huy động các nguồn lực trong xã hội và nhân dân tham gia đầu tư phát triển kinh tế - xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, hỗ trợ một bộ phận đồng bào không có đất hoặc ít đất có việc làm hoặc giúp nhau chuyển nghề, giải quyết việc làm, tăng thu nhập, ổn định, nâng cao đời sống.

4 - Xây dựng các thiết chế văn hóa ở cơ sở và tổ chức tốt các hoạt động nhằm phục vụ đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân, sớm phủ sóng đầy đủ và nâng cao chất lượng các chương trình phát thanh, truyền hình nói chung và chương trình bằng tiếng dân tộc thiểu số; làm tốt công tác nghiên cứu, sưu tầm, giữ gìn và phát huy các giá trị, bản sắc truyền thống tốt đẹp trong văn hóa của các dân tộc. Duy trì thường xuyên các lễ hội văn hóa, thể thao tốt đẹp trong vùng đồng bào dân tộc. Nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục, đào tạo, nhất là hệ thống trường phổ thông dân tộc nội trú các cấp; tạo thuận lợi cho những trường có điều kiện dạy

và học chữ dân tộc. Tích cực thực hiện chương trình phổ cập giáo dục trung học cơ sở, đưa chương trình dạy nghề vào các trường dân tộc nội trú; tiếp tục thực hiện tốt chính sách ưu tiên, cử tuyển đại học và cao đẳng, ưu tiên phân công công tác với học sinh, sinh viên là người dân tộc sau khi ra trường.

5 - Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, thường xuyên củng cố, kiện toàn, nâng cao sức chiến đấu, hiệu lực và hiệu quả lãnh đạo, quản lý của tổ chức đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân các cấp, nhất là ở cơ sở. Tiếp tục đổi mới phong cách lãnh đạo và phương pháp làm việc, sâu sát cơ sở, lắng nghe ý kiến nhân dân. Xây dựng và phát huy vai trò của những người tiêu biểu, có uy tín trong đồng bào.

6 - Tăng cường về số lượng và chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác dân tộc ở trung ương cũng như các tỉnh, huyện có đồng bào dân tộc thiểu số; làm tốt công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ người dân tộc. Xây dựng và thực hiện tốt cơ chế phối hợp giữa cơ quan dân tộc với các cơ quan nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể các cấp trong quá trình thực hiện công tác dân tộc.

7 - Tăng cường công tác kiểm tra, sơ kết, tổng kết, đúc rút kinh nghiệm việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về công tác dân tộc, nắm chắc tình hình dân tộc, đặc biệt là những vấn đề bức xúc trong đồng bào dân tộc thiểu số, kịp thời tham mưu cho cấp ủy chỉ đạo công tác dân tộc ở từng địa phương, luôn giữ vững ổn định chính trị - xã hội. □